

Over grenzen heen kijken...

'Ik moet bij jou in huis zijn' (Lucas 19:5)

Ieder mens en iedere organisatie heeft zijn eigen 'comfortzone' – de situatie waarbinnen je je veilig en ontspannen voelt. Dat geldt ook voor de kerk. Het overschrijden van grenzen, roept een natuurlijke weerstand op – je begeeft je in een andere wereld en dat kan onbeschut voelen. Tegelijkertijd kan de confrontatie met een andere manier van denken en zingeven een bevrijding en verrijking zijn.

Interessant is, dat de evangelist Lucas ons een verhaal vertelt over hoe Jezus buiten zijn comfortzone treedt. Dat gebeurt in het verhaal over Zacheüs. Hij is een belastingambtenaar

van de Romeinen en daarom niet geliefd. Maar deze Zacheüs heeft interesse in wie Jezus is en Jezus heeft belangstelling voor hem. *Vandaag moeten we maar eens praten, zegt Jezus. Maar niet hier. Bij jou thuis.* Dat is opvallend. Jezus zegt niet: *Kom achter mij aan en word een leerling van mij.* Nee, hij gaat de wereld van Zacheüs binnen. Dat levert hem direct al veel kritiek op van de geestelijke leiding. Maar Zacheüs voelt zich eindelijk erkend. Hij is heel blij en ontvangt Jezus met open armen.

Dit verhaal van Zacheüs levert het thema van de startzondag: *'Ik moet bij jou in huis zijn.'* Ik leg dit uit als: Laten we als kerkgemeenschap eens uit ons eigen 'huis' gaan, onze comfortzone, en onze aandacht richten op wat 'daarbuiten' gedacht en geloofd wordt en hoe er tegen de kerk aangekeken wordt. Dat 'buiten' is natuurlijk maar betrekkelijk: Veel kerkgangers leven al lang 'over de grens'. Nogal wat opvattingen die vroeger gezien werden als 'ongeloof' vinden nu aanhang binnen de kerk en omgekeerd vind je buiten de kerk soms ideeën die strenger en rechtlijniger lijken dan daarbinnen.

Dat neemt niet weg, dat het zinvol is om eens in gesprek te gaan met iemand die buiten de kerkelijke traditie staat en van daaruit uit licht kan laten schijnen op 'seculiere' zingeving. Bovendien kan dit contact ons bewust maken van het imago van de kerk in de samenleving.

Ik heb hierover een gesprek gehad met Sigrid. Wij ontmoetten elkaar in de Oude Kerk, maar buiten een kerkdienst om. Zij gaf aan op deze bijzondere plek te willen trouwen. Niet 'voor de wet', maar in de vorm van een viering op niet-religieuze basis. Dat fascineerde mij. We spraken elkaar na een tijdje en daarbij gaf ze haar visie op de grondwaarden van haar leven en op de beperkingen en de mogelijkheden van de kerk.

Een van de basisgedachten in de kerk is, dat alles voortkomt uit en gedragen wordt door God. Al kunnen we ons daar geen beeld bij vormen. Ik stelde de vraag: speelt de gedachte aan een 'hogere macht' of 'iets dat het zichtbare overstijgt' een rol voor iemand die niet denkt vanuit een christelijke achtergrond? En welke positie heeft de kerk daarbij?

De visie van Sigrid.

Ik geloof sterk in Energie die er altijd is en die in allerlei vormen door de kosmos stroomt. Die Energie vormt zich naar je gedachten. Wat je bedenkt, kun je vormgeven, materialiseren. Ik geloof ook in spirituele krachten die ons ondersteunen. We kunnen vragen aan hen stellen en soms ook antwoorden krijgen. Daarnaast heb ik ervaren dat iemand met wie ik mij erg verbonden voelde na zijn dood dichtbij mij was en mij het vertrouwen gaf en de moed die ik op dat moment nodig had. Zo is al het leven in de kosmos met elkaar verbonden.

Ons persoonlijk leven is een ontwikkeling binnen dat kosmische leven. Het individuele leven begint met verlangen. Vervolgens vindt er een groei plaats: een ontwikkeling die uitloopt op bloei. Daarbij is het van belang om samen te delen en te leven in harmonie met elkaar. We moeten ons voortdurend bewust zijn, dat we één zijn met al wat er is. Daarom zet ik mij in mijn werk ook in voor duurzaamheid. Ik vind het onvoorstelbaar hoe wij op dit moment met onze planeet omgaan. Reflectie op hoe je leeft en samen zoeken naar verbinding tussen mensen vind ik heel belangrijk.

De manier waarop dit alles vorm gekregen heeft in de kerk staat mij tegen. De kerk – ik heb vooral ervaring met de R.K.-kerk – heeft macht naar zich toegetrokken en mensen klein gemaakt. In het bijzonder komt dat naar voren in de vernederende manier waarop met vrouwen omgegaan wordt

en in het misbruik van kinderen. Daarbij is ook nog eens sprake van een vreemd mechanisme. Van mannen wordt gezegd, dat zij gericht zijn op concrete zaken en feitelijkheden. En juist zij hebben een instituut ontwikkeld dat berust op geloof, dat helemaal niet concreet en feitelijk is. Het lijkt erop, dat ze het instituut gebruikt hebben om de macht te houden en het daarom tot 'waarheid' gemaakt hebben. Als je de pracht en praal van de kerken in Rome ziet, denk je: schitterend! Maar het is wel rijkdom om te imponeren. Door het indrukwekkende zou de neiging kunnen hebben om het allemaal te geloven.

Met woorden als 'God' en 'Jezus' kan ik niet veel. De Bijbel en de Koran kunnen boeken met levenswijsheid zijn voor de mensen van de tijd waarin ze geschreven werden. Naar mijn mening vormen ze een serie mooie verhalen, maar maak er geen doctrine van. In de kerk is Jezus te veel op een podium getild. Er zijn allerlei dogma's geformuleerd om hem een bijzondere positie te geven. Vooral het gezift van woorden vind ik kwalijk.

Voor mijn besef is het terecht, dat de kerk de laatste tijd kleiner geworden is. Ze kan nu minder een machtsinstituut zijn. In de samenleving is veel veranderd. We zijn meer 'gelijkgeschakeld'. Afstanden tussen mensen zijn kleiner geworden. De kerk met haar hiërarchie past daar niet meer in. Ze is niet meegegroeid met de maatschappelijke ontwikkelingen. En dat is jammer.

Geloof is iets prachtigs. In mensen zit een grote behoefte aan verbinding en samen gevoed worden. Daarom ben ik verwonderd en verbijsterd als ik zie welke kans hier gemist wordt door de kerk. Tijdens de nachtmis met kerst, zie ik dan een zaal met mensen zitten die als het ware uitroept '*inspireer me!*' Maar aan die behoefte wordt niet voldaan. Ik proef in het verhaal dat ik hoor geen levenservaring.

Ik geloof niet in één 'Waarheid', zoals die in de kerk naar voren gebracht wordt. Die geslotenheid van denken kun je vergelijken met wat Google doet: als je bepaalde informatie zoekt op internet, zorgen zij, dat je verwante websites in beeld krijgt. Maar je zou juist niet binnen één kader moeten blijven. Het is overdreven om alles op te hangen aan één oude tekst. Menselijke emoties zijn universeel. Daaraan zou, voor mijn gevoel, de kerk tegemoet moeten komen door een huis van ontmoeting te zijn, een plaats waar je verschillende meningen deelt. Dat zou in praktische zin betekenen, dat bidden dan eerder is: stil zijn. En dat wat er in de samenkomst gebeurt, plaatsvindt op basis van delen: iedereen kan op het podium komen. De ene keer luister je dan naar een verhandeling over de filosoof Spinoza, een volgende keer gaat het over de dieptepsycholoog C.G. Jung, daarna verdiep je je in de Franse schrijfster Simone de Beauvoir. Door ruimte te geven aan zo'n veelzijdige benadering kan er een 'kruisbestuiving' plaatsvinden in de kerk. Hiermee kom je ook tegemoet aan de grote behoefte die er is aan verbinding en samen gevoed worden.

Even ben ik stil en denk na over de woorden van Sigrid. Als 'stem van buiten' confronteert ze je als kerk met wat er allemaal fout ging in het verleden en ook nu verkeerd aangepakt wordt. Haar woorden maken je ook bewust van een communicatieprobleem: hoe blijf je, of kom je, met andersdenkenden in gesprek. En hoe kun je meer de verbinding met anderen ervaren en 'samen gevoed worden'? Er zal ook nog veel 'rommel opgeruimd moeten worden'. Daarmee bedoel ik: vooroordelen zullen overwonnen moeten worden. Zoals de idee, dat mensen die zich verbonden voelen met de bijbel, kerk en de persoon van Jezus, zich vastklampen aan absolute waarheden en dogma's. Daarom zou het van waarde zijn, als ook wie buiten de het christelijke geloof staan uit hun comfortzone komen en eens zouden 'proeven' wat er in de kerk en in gespreksgroepen gebeurt. Maar het belangrijkste is, dat er een weg geopend wordt doordat mensen van verschillende opvattingen in gesprek zijn met elkaar op basis van gelijkheid. We zouden er voor mijn gevoel dan ook goed aan doen, de mensheid dan niet langer in te delen in 'gelovigen' en 'ongelovigen'. Er zijn alleen *mensen*, die zoeken naar de grond en de zin van hun leven en daarbij momenten kennen dat ze aangeraakt en aangesproken worden door wat hun te boven gaat. Daarvoor kun je het woord 'God' gebruiken, of 'Eeuwige' of 'Verbondenheid met een kosmische Energie'. Die ervaring is in ieder geval universeel. Je kunt hem verbinden met oude tradities binnen religies en filosofieën, maar ook met wat mensen nu ervaren. En dan blijkt, dat je uiteindelijk samen in gesprek bent over de meest waardevolle dingen voor ons persoonlijk, voor onze samenleving en voor onze wereld: vrijheid, acceptatie, respect, zorg, liefde en het behoud van onze aarde.